

Raadsinformatiebrief

Nr. :
Reg.nr. : 131219
B&W verg. : 16 april 2013

Onderwerp: Vervolgstappen realisatie Bartenbrug

1) Status

In het licht van de actieve informatieplicht informeren wij U over de voortgang van de aanleg van de Bartenbrug.

2) Samenvatting

In juni 2012 is duidelijk geworden dat het project Bartenbrug problemen kent. De aannemer gaf aan dat het bestek onvoldoende basis was voor het door hem te maken uitvoeringsontwerp en vervolgens de feitelijke uitvoering. Het project is daardoor vertraagd. In de raadsvergadering van 11 december 2012 is door ons toegezegd dat u een raadsinformatiebrief ontvangt waarin u wordt geïnformeerd over de voortgang van het project. De afgelopen maanden is gebleken dat de belangrijkste oorzaak van de problemen in het project is gelegen in een onvoldoende deugdelijk constructief model wat aan de basis lag van het contract met de aannemer. Dit constructief model is in de afgelopen maanden opnieuw opgesteld en is de basis geweest voor hernieuwde afspraken met de aannemer over de verdere realisatie van de Bartenbrug. We hebben in de afgelopen maanden kosten moeten maken voor juridische en technische bijstand en helaas ook de kosten voor het onvoldoende deugdelijke constructief model moeten afschrijven. Deze eenmalige kosten ad. €421.000,- worden ten laste gebracht van de jaarrekening 2012. De leverancier van het onvoldoende deugdelijk model is aansprakelijk gesteld.

De aanleg van de Bartenbrug zal naar de huidige stand van zaken worden hervat in mei. De uitvoering van het ontwerp vindt zoveel mogelijk plaats conform de afspraken en prijzen van het geldende contract met de aannemer. De vertraging en het opnieuw moeten uitvoeren van een deel van de constructie- en ontwerpwerkzaamheden leidt tot een kostenoverschrijding. Naast de realisatie van het ontwerp uit de gemeentelijke architectuurprijsvraag hebben wij daarom de afgelopen periode ook alternatieve uitvoeringsvormen van de Bartenbrug onderzocht die mogelijk zouden kunnen leiden tot tijdwinst en/of kostenbesparing. Deze exercitie heeft echter helaas geen bruikbaar alternatief opgeleverd. Daarom wordt de brug voltooid conform het winnende ontwerp van architecte Inge Burg en de ontwerpuitsgangspunten die met omwonenden zijn besproken. Het opnieuw opstellen van het model, de vertragingskosten en de meerkosten in de realisatie als gevolg van de aanpassing van het constructief model maken dat er een overschrijding ontstaat op het investeringskrediet ad. €4,55 miljoen van €950.000,-. Deze overschrijding wordt meegenomen met de actualisatie van de begroting 2013 als onontkoombaar hogere kosten.

Wij betreuren ten zeerste de ontstane overschrijding van het krediet en de vertraging in de realisatie van de brug. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat we vooruit moeten kijken. Vooruit kijken hoe we de brug zo goed en zo snel mogelijk voltooid krijgen en vooruit kijken door te leren van de ontstane problematiek. Daarom is ambtelijk de gang van zaken in het project diepgaand geëvalueerd en steunen we uw verzoek aan de Rekenkamercommissie om onderzoek te laten doen naar de werkwijze bij aanbestedingen.

Zodra de onderhandelingen met de aannemer zijn afgerond start de Rekenkamercommissie haar onderzoek. De ambtelijke evaluatie is inmiddels gereed. Wij hebben kennis genomen van de conclusies en aanbevelingen uit de ambtelijke evaluatie. Ons definitieve standpunt zullen wij bepalen nadat de Rekenkamercommissie haar onderzoek naar de werkwijze bij aanbestedingen heeft verricht.

3) Wij bieden u dit stuk ter informatie aan.

Steller : Krop

Tel. : (073) 615 95 56

E-mail : a.krop@s-hertogenbosch.nl

1) Aanleiding

In juni 2012 ontstond een conflict met de aannemer over de realisatie van de nieuwe Bartenbrug. De aannemer gaf aan dat aan het definitief ontwerp van de brug essentiële informatie ontbrak met betrekking tot de constructie van de brug. De aannemer stelde vast dat hij niet verder kon met de realisatie van het uitvoeringsontwerp. Het feitelijke werk aan de brug kwam volledig stil te liggen en het project dreigde forse vertraging op te lopen.

Omdat de gemeente er toen nog van uitging dat het bestek voldoende informatie bevatte om de brug te kunnen maken, werd de aannemer namens ons in gebreke gesteld. In de periode na 1 juli werd gaandeweg duidelijk dat het bij het bestek behorende Definitief Ontwerp van de Bartenbrug manco's vertoonde. De leverancier (ARUP) van het Definitief Ontwerp en de leverancier van het bestek (Haskoning) zijn namens ons voor de schade aansprakelijk gesteld.

Omdat de aannemer in verband met de strakke tijdsplanning al was begonnen met de sloop van de oude brug, dreigde tevens langdurige bereikbaarheidsproblemen voor dit deel van de binnenstad. Met het oog hierop hebben wij besloten om nog vóór de feestdagen een noodbrug te laten aanleggen.

In de raadsvergadering van 11 december is u toegezegd dat u een raadsinformatiebrief ontvangt waarin u wordt geïnformeerd over de voortgang van het project. Eind februari hebben wij u geïnformeerd dat de onderhandelingen met de aannemer nog in gang waren. Tevens heeft u naar aanleiding van een motie vreemd aan de orde van de dag besloten de Rekenkamercommissie te verzoeken een onderzoek te laten uitvoeren. Graag informeren wij u over de verdere stappen ten aanzien van de aanleg van de Bartenbrug.

2) Inhoud

In het eerste kwartaal 2013 is samen met de uitvoerende aannemer (BAM) en gespecialiseerde interne en externe adviseurs onderzocht wat nodig is om het project vlot te trekken. Gebleken is dat de belangrijkste oorzaak van de problemen in het project een onvoldoende deugdelijk constructief model is wat aan de basis lag van het contract met de aannemer. Dit constructief model is in de afgelopen maanden door een extern bureau opnieuw opgesteld. Dit is gebeurd op basis van een dubbele externe toets op de te herstellen onderdelen in het model. Vanwege het bijzondere ontwerp van de Bartenbrug heeft dit enige tijd gekost. Het opnieuw opstellen van het constructief model diende gereed te zijn voorafgaand aan de start met de onderhandeling met de aannemer omdat het model de basis is voor de (financiële) afspraken. Om risico's ten aanzien van de uitvoering zoveel mogelijk te beperken, zijn de uitvoeringsconsequenties uitvoerig met de aannemer besproken. Er is thans alle vertrouwen dat de Bartenbrug met de nu aanwezige informatie op een normale manier kan worden afgebouwd. Met de aannemer wordt een zogenaamde vaststellingsovereenkomst afgesloten. Met deze overeenkomst spreken de gemeente en de aannemer uit dat de problemen in het project Bartenbrug voor beide partijen afdoende zijn afgewikkeld en zijn afspraken gemaakt over de doorstart van het project. De leverancier van het onvoldoende deugdelijk model is uiteraard aansprakelijk gesteld. We hebben in de afgelopen maanden kosten moeten maken voor juridische en technische bijstand en helaas ook de kosten voor het onvoldoende deugdelijke constructief model moeten afschrijven. Deze eenmalige kosten ad. €421.000,- worden ten laste gebracht van de jaarrekening 2012. De onderhandelingen met de aannemer zijn nu ver genoeg gevorderd om u te informeren over de vervolgstappen.

In de raadsinformatiebrief van 23 november 2012 is aangegeven dat ook alternatieve uitvoeringsvormen van de Bartenbrug worden onderzocht. Het betreft feitelijk twee hoofdvarianten:

Niet constructieve tuibrug

In eerste instantie is onderzocht of de onvoldoende deugdelijke constructieberekeningen van ARUP konden worden omzeild door de brugconstructie zeer sterk te vereenvoudigen, maar wel met behoud van de uiterlijke verschijningsvorm (model b figuur 9 uit de ambtelijke evaluatie).

Deze alternatieve brug (waarbij de tuien geen constructieve functie hebben) moet vanwege de grote overspanning zo zwaar worden uitgevoerd dat zij in combinatie met het maken van een volledig nieuw ontwerp erg duur zou worden.

Eenvoudige plaatbrug (conform het ontwerp van de gesloopte oude brug).

Hoewel hiermee wordt afgeweken van het winnende ontwerp uit de prijsvraag, is deze variant om kostenredenen ook als serieus te overwegen alternatief onderzocht. Hoewel de constructie in deze uitvoering relatief gezien goedkoper is, levert het bouwen van een dergelijke eenvoudige 'plaatbrug' helaas geen goedkoper alternatief op. De verklaring hiervoor is als volgt:

Een eenvoudige plaatbrug naar het ontwerp uit 1937 kan op deze plek niet meer worden gerealiseerd:

- De oude brug was niet berekend op de huidige verkeers-intensiteiten. De brug moet dus zwaarder worden uitgevoerd.
- De middenpijler van de huidige brug is constructief onbetrouwbaar en zal volledig, inclusief fundering, moeten worden vervangen.
- Ook een eenvoudige brug moet worden aangepast aan de ligging van het in 2009 ontdekte ravelijn.

Belangrijker is echter dat de kosten van een eenvoudige brug bovenop de reeds gemaakte kosten voor de nieuwe brug komen:

- De stagnatiekosten van de aannemer blijven bestaan en zullen volgens de geldende jurisprudentie moeten worden afgerekend.
- Alle reeds gemaakte kosten vanaf de ontwerprijstvraag tot heden moeten als verliespost worden afgeschreven.
- Ook de eenvoudige brug moet worden ontworpen, inclusief vergunningen, welstand, inspraak en dergelijke. Dat kost geld en tijd.
- Bestaande claims lopen op, risico op nieuwe claims.
- De prijsvorming van deze brug is niet eenvoudig. Bij realisatie van het winnend ontwerp kan de gemeente terugvallen op een in concurrentie aanbesteed bestek met eenheidsprijzen, indexeringen en dergelijke. Bij realisatie van een geheel andere (eenvoudiger) brug is de onderhandelingspositie van de gemeente ten opzichte van de aannemer zwak. Opnieuw op de markt brengen is evenmin een optie omdat de huidige aannemer dan moet worden afgekocht. Hiervoor bestaan regels.
- Vanwege de doorlooptijd van een nieuw ontwerp- en onderhandelingsproces, lopen de stagnatiekosten van de aannemer en de eigen projectkosten verder op, blijven de kosten van de noodbruggen langer door lopen en neemt het risico van onwerkbaar weer toe omdat er opnieuw een winterperiode in de planningstermijn ligt.

Het overstappen op een eenvoudig ontwerp is gering duurder dan de realisatie van het winnend ontwerp, terwijl de risico's groter zijn. Bovendien verschuift het verwachte tijdstip van gereedkomen naar eind 2014 omdat alle werkzaamheden ten aanzien van ontwerp, bestek, aanbesteding, inspraak omwonenden, vergunningen en welstand opnieuw moeten worden uitgevoerd. Met de uitvoering van het winnende ontwerp uit de gemeentelijke architectuurprijsvraag realiseren we met hetzelfde budget een veel hoger kwaliteitsniveau passend bij deze entree van het centrum en passend bij het ontwikkelingspotentieel van dit gebied. Het bestaande ontwerp is tot stand gekomen met instemming van de buurt en welstand. Derhalve heeft ons college besloten de Bartenbrug conform bestaand ontwerp en conform bestaand contract met BAM uit te voeren. Met de voltooiing van de Bartenbrug kan naar de huidige stand van zaken in mei worden gestart.

Ten gevolge van de bovengeschetste problematiek is er sprake van een overschrijding van het door u ter beschikking gestelde investeringskrediet ad. €4,55 miljoen met € 950.000,-. De overschrijding wordt veroorzaakt door:

- opstellen hernieuwd constructief model;
- Stagnatiekosten van de aannemer;
- De meerkosten in de realisatie als gevolg van het opnieuw berekende constructiemodel t.o.v. het oorspronkelijke model.

De overschrijding van het investeringskrediet wordt als onontkoombaar hogere kosten meegenomen bij de actualisatie van de begroting 2013. Om de bouw van de Bartenbrug te kunnen hervatten is het opstellen van een nieuw constructief model en het afrekenen met de aannemer van de stagnatiekosten en de meerkosten onvermijdelijk. Alternatieve ontwerpen zijn noch sneller gerealiseerd noch goedkoper. Eventuele terugvloeiende middelen uit de aansprakelijkheidsstellingen worden uiteraard gebruikt om de overschrijding zo veel mogelijk te dekken.

Wij betreuren ten eerste de ontstane overschrijding van het krediet en de vertraging in de realisatie van de brug. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat we vooruit moeten kijken. Vooruit kijken hoe we de brug zo goed en zo snel mogelijk voltooid krijgen en vooruit kijken door te leren van de ontstane problematiek. Daarom is ambtelijk de gang van zaken in het project diepgaand geëvalueerd en steunen we uw verzoek aan de Rekenkamercommissie om onderzoek te laten doen naar de werkwijze bij aanbestedingen. Zodra de onderhandelingen met de aannemer zijn afgerond start de Rekenkamercommissie haar onderzoek. De ambtelijke evaluatie is gereed en is bijgevoegd.

Uit de ambtelijke evaluatie blijkt dat de ontstane problematiek niet tot één enkele oorzaak is terug te voeren, maar tot een aantal samenvallende en elkaar versterkende factoren. Duidelijk is wel dat ondeugdelijk werk van één van onze leveranciers aan de basis ligt van het probleem, hoewel ook de ambtelijke organisatie steken heeft laten vallen. De oorzaken zijn voor een deel incidenteel van aard (kwaliteit producten van leveranciers, ontwerp, bemensing). Voor een deel is er echter ook sprake van structurele tekortkomingen. Ten aanzien van de structurele verbeterpunten zijn los van het project Bartenbrug al eerder structuurverbeteringen doorgevoerd:

- In januari 2011 zijn de afdelingen BOR en Ingenieursbureau gefuseerd tot een nieuwe afdeling Realisatie & Beheer (professionalisering en informatieoverdracht).
- Gemeente breed wordt een documentmanagementsysteem ingevoerd (ten behoeve van ondermeer een betere projectdocumentatie en -informatieoverdracht).
- In 2011 is een professionalisering doorgevoerd van de financiële controlfunctie binnen de sector stadsbedrijven (verbetering projectcontrol en projectevaluatie).

- Diverse procesverbeteringen op het gebied van projectmatig werken zijn doorgevoerd (onder andere op gebied van risico-inventarisatie, extra toets op producten derden, projectoverdrachtmomenten, werken in projectgroepen en opleidingen).

Wij hebben kennis genomen van de conclusies en aanbevelingen uit de ambtelijke evaluatie. Deze evaluatie beperkt zich tot het functioneren van de ambtelijke projectorganisatie. Zonder vooruit te willen lopen op het onderzoek van de Rekenkamercommissie hebben wij ook gekeken naar de bestuurlijke informatievoorziening. Gebleken is dat op het moment dat de problemen met het project Bartenbrug manifest werden (juli 2012), er is opgeschaald naar de portefeuillehouder en college en de raad is geïnformeerd. Ons definitieve standpunt zullen wij bepalen nadat de Rekenkamercommissie haar onderzoek naar de werkwijze bij aanbestedingen heeft verricht.

Vanaf mei wordt er weer volop gewerkt aan het realiseren van de Bartenbrug. Omwonenden zullen we uitleg geven over de vertragingen in de afgelopen periode. Tevens worden zij geïnformeerd over het verdere verloop van de werkzaamheden, de verkeersmaatregelen e.d. Alle inspanningen zijn erop gericht om de brug in december in gebruik te kunnen nemen.

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlagen:

Ambtelijke evaluatie project Bartenbrug

Ter inzage: